

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/131/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1211229533
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1211229533.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu JUDr. Mária Hajdínová a JUDr. Ayše Pružinec Erenová vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: I. R., nar. XX.X.XXXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, Vazovova ul. č. 7/A, Bratislava, dieťa rodičov: matka I. R., nar. X.XX.XXXX, bytom P. D.. Č.. X, X., zastúpená: JUDr. Eva Kubaská, advokátka so sídlom Miletičova 3/A, Bratislava, otec Y. R., nar. X.XX.XXXX, bytom G. D.. Č.. XX, X., zastúpený: JUDr. Petronela Kavecká, advokátka so sídlom Kolísková ul. č. 1, Bratislava o návrhu matky na zvýšenie výživného, o návrhu otca na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, o návrhu otca na určenie, že maloleté dieťa budú zastupovať sa spravovať jeho majetok obaja rodičia, o návrhu otca na úpravu styku s maloletou I., o odvolaní matky maloletej a o odvolaní otca maloletej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 49P 518/2011-633 zo dňa 18.9.2014, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava II č.k. 49P 518/2011-633
zo dňa 18.9.2014 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e** .
Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Bratislava II rozsudkom č.k. 49P 518/2011-633 zo dňa 18.9.2014 zvýšil vyživovací povinnosť otca na maloletú I. R., nar. XX.X.XXXX zo sumy 5.000,- Sk (165,97 eur) na sumu 190,- eur mesačne od 12.12.2011 do 31.8.2013 a od 1.9.2013 zvýšil vyživovací povinnosť otca na maloletú I. na sumu 230,- eur mesačne, ktorú je povinný otec uhrádzať vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám matky od 1.9.2013. Zročné výživné za obdobie od 12.12.2011 do 30.9.2014 vo výške 1.327,23 eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 100,- eur mesačne pod stratou výhody splátok počnúc dňom 1.10.2014. Styk otca s maloletou upravil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou I. každý pondelok v mesiaci od 15.00 hod. do 17.00 hodiny za asistencie psychológa v Slovenskom výbore pre UNICEF, Nám. SNP č. 13, Bratislava po dobu troch mesiacov bez prítomnosti matky s tým, že matka zabezpečí účasť dieťaťa na stretnutí v zariadení v čase určenom a každý nepárny víkend v mesiaci v sobotu od 13.00 do 18.00 hod. po dobu troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku. Po uplynutí troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku je otec oprávnený stretávať sa s maloletou I. každý utorok v párnom týždni od 16.00 hod. do 18.30 hod. v kalendárnom roku, každý párný týždeň v kalendárnom roku vo štvrtok od 16.00 hodiny do 18.30 hod., každý nepárny víkend v roku od soboty od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod., počas letných prázdnin v každom párnom roku od 1.7. od 10.00 hod. do 15.7. do 18.00 hod. a v nepárnom roku od 01.8. od 10.00 hod. do 15.8. do 18.00 hod., počas vianočných sviatkov v každom párnom roku od 22.12. od 16.00 hod. do 24.12. do 15.00 hod. a v nepárnom roku od 25.12. od 16.00 hod. do 27.12. do 18.00 hod., počas jarných prázdnin v párnom roku od piatku bezprostredne predchádzajúcemu jarným prázdninám od 16.00 hod. do stredy počas jarných prázdnin do 16.00 hod. a v nepárnom roku počas jarných prázdnin od stredy od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že

otec si dieťa prevezme v čase určenom v mieste bydliska matky a v čase určenom ho matke odovzdá v mieste jej bydliska, ak sa maloletá nachádza v priebehu týždňa v školskom alebo inom zariadení, otec si dieťa prevezme v zariadení, ktoré dieťa navštevuje v čase určenom a v čase určenom maloletú odovzdá matke v mieste jej bydliska. Matka dieťa na stretnutia riadne pripraví. Vo zvyšnej časti návrh matky zamietol. Okresný súd zamietol návrh otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a zamietol tiež v časti návrh otca na úpravu styku. Konanie o návrhu otca na určenie, že obaja rodičia budú maloletú I. zastupovať a spravovať jej majetok zastavil. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Matke uložil povinnosť zaplatiť trovy štátu vo výške 373,84 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Bratislava II a otcovi uložil povinnosť zaplatiť trovy štátu vo výške 373,84 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Bratislava II. Vo výroku súd vyslovil, že týmto rozsudkom sa mení rozsudok Okresného súdu Bratislava II č.k. 52C 33/2008-57 zo dňa 9.4.2008 vo výroku o výživnom na maloletú I. a o úprave styku otca s maloletou I. R..

Okresný súd Bratislava II rozhodol na základe podaného návrhu matky, ktorý bol podaný na súd 12.12.2011 a ktorým žiadala o zvýšenie výživného na maloletú I. zo sumy 5.000,- Sk mesačne na sumu 250,- eur, z dôvodu zmeny pomerov na strane maloletého dieťaťa, ktoré nastúpilo do materskej školy. Na pojednávaní dňa 18.9.2014 matka žiadala zvýšiť výživné na maloletú od podania návrhu na sumu 250,- eur mesačne z dôvodu, že dieťa má tri roky a nastúpilo do materskej školy a od 1.9.2013 žiadala zvýšiť výživné na sumu 300,- eur mesačne z dôvodu, že maloletá nastúpila na základnú školu a výdavky sa v tej súvislosti zvýšili. Otec návrhom doručeným okresnému súdu dňa 2.3.2012 žiadal zveriť maloletú I. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov z dôvodu, že dohoda rodičov v časti úpravy styku nie je realizovaná, nakoľko matka odmieta odovzdať otcovi dieťa z rôznych, niekedy z malicherných dôvodov a v súčasnosti je podľa názoru otca potrebné zohľadniť zmenu pomerov a určiť, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou bez prítomnosti matky. Otec tvrdil, že s maloletou má dobrý vzťah, maloletá je na neho zvyknutá, kupuje jej potrebné veci, pracuje v blízkosti škôlky, ktorú dieťa navštevuje a má dvojizbový byt zariadený aj pre maloletú a má ukončené vzdelanie špeciálnej pedagogiky mentálne postihnutých a o dieťa sa vie postarať. V prípade ak súd nevyhoví jeho návrhu na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti, žiadal otcu o úpravu styku s maloletou každý utorok v párnom týždni od 16.00 hod. do 18.30 hod., každý párný týždeň v kalendárnom roku vo štvrtok od 16.00 hod. do 18.30 hod., každý nepárny víkend v kalendárnom roku od soboty od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod., počas letných prázdnin v každom párnom roku od 1.7. od 10.00 hod. do 31.7. do 18.00 hod. a v nepárnom roku od 1.8. od 10.00 hod. do 31.8. do 18.00 hod., počas vianočných sviatkov v každom párnom roku od 23.12. od 16.00 hod. do 25.12. do 15.00 hod. a v nepárnom roku od 25.12. od 16.00 hod. do 27.12. do 18.00 hod., počas jarných prázdnin v párnom roku od piatku bezprostredne predchádzajúceho jarným prázdninám od 16.00 hod. do stredy počas jarných prázdnin do 16.00 hod. a v nepárnom roku počas jarných prázdnin od stredy od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že otec si dieťa prevezme v čase určenom v mieste bydliska matky a v čase určenom matke dieťa odovzdá v mieste jej bydliska a ak sa maloletá nachádza v priebehu týždňa v školskom alebo inom zariadení, otec si dieťa prevezme v zariadení, ktoré dieťa navštevuje v čase určenom a tiež maloletú odovzdá matke v mieste jej bydliska. Matka dieťa na stretnutia riadne pripraví. Na pojednávaní dňa 18.9.2014 zoberal otec návrh späť v časti určenie, že obaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Otec nesúhlasil so zvýšením výživného z dôvodu, že matka mu neumožňuje styk s maloletým dieťaťom. Kolízny opatrovník navrhol zvýšiť výživné na sumu 220,- eur mesačne a deň zvýšenia vyživovacej povinnosti ponechal na úvahu súdu. Kolízny opatrovník nesúhlasil so striedavou osobnou starostlivosťou rodičov, keďže komunikácia medzi rodičmi nie je vhodná, priklonil sa k záveru znaleckého posudku s tým, že do budúca nevyklučuje možnosť striedavej osobnej starostlivosti o dieťa. Súhlasil s úpravou styku otca s maloletou.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že maloletá I. od 2.9.2011 navštevovala materskú školu a v roku 2011 a 2012 matka uhrádzala poplatok za škôlku vo výške 24,38 eur až 26,- eur mesačne, dieťa sa v škole nestravovalo z dôvodu špeciálneho stravovania, ktoré jej pripravovala matka. V roku 2012 maloletá navštevovala krúžok výtvarný a tanečný, poplatok spolu 3 eurá mesačne a za záujmové aktivity v centre voľného času hradila matka 10,- eur a 15,- eur školné za prvý polrok za záujmový krúžok. Od 1.9.2013 maloletá I. nastúpila do 1. ročníka základnej školy, matka hradila mesačný príspevok za školský klub vo výške 15,82 eur, príspevok na kultúrne podujatia 20,- eur, platba za čip na obedy 2,- eurá, poplatok za stravu v škole 28,- eur, platby za zošity na anglický jazyk a pomôcky do školy 212,- eur, plavecký kurz 90,- eur, kopírku a údržbu 5,- eur, bábkové divadlo a výchovný koncert 20,- eur. Maloletá má zdravotné problémy a náklady na lieky vo výške 40,- eur, od roku 2011 je sledovaná v

imunoalergologickej ambulancii z dôvodu častých ochorení, navštevuje ortopéda, nosí ortopedickú obuv, má alergické ochorenie - intoleranciu na laktózu, diétne stravovanie, so zvýšenými nákladmi na 60,- eur mesačne, maloletá je sledovaná u psychiatra. Matka maloletej nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť, žije s dcérou v 2 - izbovom byte, ktorý je vo vlastníctve otca matky s nákladmi v roku 2011 vo výške 202,- eur mesačne, v roku 2012 vo výške 226,59 eur mesačne, v roku 2013 236,42 eur mesačne. Matka od 10.10.2011 nastúpila do práce v spoločnosti Lidl Slovenská republika v.o.s., s mesačným netto príjmom v roku 2011 461,80 eur a poberala prídavky na dieťa 22,- eur mesačne. V roku 2012 mala priemerný mesačný príjem netto 422,48 eur, január až september 2013 459,74 eur, október 2013 až február 2014 487,32 eur mesačne, január až august 2014 480,04 eur netto, matka nespláca žiadne pôžičky, nevlastní žiaden majetok väčšej hodnoty okrem osobného motorového vozidla Škoda Felícia rok výroby 2000. Matka tvrdila, že má zvýšené výdavky na maloletú v súvislosti s jej ochorením. Pri stretnutiach s maloletou dochádza ku konfliktom, otec jej nadáva v prítomnosti maloletej. Otec zrušil stretnutie s pracovníkom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a nevyužil psychologické poradenstvo. Otec je rozvedený, nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť, od roku 2010 býva v dvojizbovom byte, na ktorého kúpu čerpal hypotekárny úver s mesačnými splátkami 265,- eur mesačne. Okrem toho spláca pôžičku, čerpanú vo výške 10.000,- eur od fyzickej osoby N.. Y. U. s mesačnou splátkou 100,- eur na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 2.4.2009. Ďalšiu pôžičku otec čerpal vo výške 120.000,- Sk na rekonštrukciu okien v byte jeho rodičov, v ktorom má prihlásený trvalý pobyt a spláca mesačne sumu 50,- eur. Dňa 7.1.2010 uzavrel otec zmluvu o poskytnutí sociálnej výpomoci zo sociálneho fondu so zamestnávateľom s mesačnou splátkou 100,- eur, ďalej stavebný úver zo Slovenskej sporiteľne, ktorý čerpal na rekonštrukciu bytu, ktorý spláca sumou 42,- eur mesačne. Otec má výdavky spojené s bývaním v roku 2011 vo výške 102,- eur mesačne, poplatok za elektrinu 25,- eur mesačne, poplatok za plyn 6,- eur mesačne, internet 6,- eur mesačne, rozhlas a televízia 4,64 eur mesačne. V roku 2012 poplatok spojený s užívaním bytu 102,47 eur mesačne, elektrinu 25,- eur mesačne, plyn 5,- eur mesačne, internet 6,- eur mesačne, rozhlas a televízia 4,64 eur mesačne, otec platí životné poistenie vo výške 35,- eur mesačne, v roku 2013 a 2014 predstavovali jeho výdavky poplatok za nájom a služby spojené s užívaním bytu vo výške 130,- eur mesačne, za elektrinu 25,- eur mesačne, za plyn 6,- eur mesačne, za internet 6,- eur mesačne, za telefón 36,- eur mesačne, rozhlas a televízia 4,64 eur mesačne. Nevlastní žiaden iný majetok, okrem bytu, v ktorom býva. V roku 2010 bol jeho mesačný príjem vo výške 930,17 eur netto, v roku 2011 mesačne v priemere netto 885,65 eur, v roku 2012 priemerný mesačný príjem netto 1.076,- eur, v roku 2013 priemerný mesačný príjem 1.173,35 eur a v roku 2014 od januára do mája priemerný mesačný príjem 1.160,70 eur netto. Vyjadril sa, že má záujem zabezpečiť starostlivosť o dieťa, vie si zabezpečiť pracovný čas a postarať sa o dieťa v čase, keď je dieťa choré, pracuje v blízkosti škôlky, byt má zariadený aj pre maloletú. Je schopný zabezpečiť pre dieťa všetky jeho potreby a prípravu do školy a má záujem podieľať sa na výchove maloletej a plniť si svoje rodičovské povinnosti, čo mu nie je umožnené. Od 1.4.2012 dieťa k nemu odmieta ísť, ale dôvod nepozná, predtým sa stretnutia realizovali v čase, kedy to umožnila matka.

Okresný súd v súlade s ustanovením § 36, § 24, § 25, § 62, § 65, § 78 Zákona o rodine dospel k záveru, že od roku 2008 nastala zmena pomerov na strane dieťaťa i oboch rodičov. V čase poslednej úpravy výživného a to rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č.k. 52C 33/2008-57 zo dňa 9.4.2008, ktorým bolo manželstvo rodičov maloletej rozvedené a bola schválená dohoda rodičov, na základe ktorej bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia budú maloletú zastupovať a spravovať jej majetok a otcovi bola uložená povinnosť platiť výživné na maloletú v sume 5.000,- Sk mesačne a otec bol oprávnený stretávať sa s maloletou bez obmedzenia po predchádzajúcej dohode s matkou, za prítomnosti matky. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 6.6.2008. Od predchádzajúcej úpravy výživného nastala zmena pomerov na strane maloletej, keď v čase poslednej úpravy výživného mala maloletá jeden rok a v súčasnej dobe dovŕšila vek 7 rokov a preto je nesporné, že vzhľadom na vyšší vek sa zvýšili výdavky na zabezpečenie potrieb maloletej v súvislosti s prirodzeným rastom dieťaťa, aj zvýšením jej bežných potrieb. Dieťa v čase podania návrhu navštevovalo materskú školu a jej nástupom na základnú školu v septembri 2013 sa zvýšili jej potreby. Na strane matky došlo k zmene pomerov, ktorá po ukončení rodičovskej dovolenky od apríla 2011 do októbra 2011 bola nezamestnaná, poberala dávky v nezamestnanosti v priemere vo výške 443,90 eur mesačne. Pri zvýšení výživného za obdobie od augusta 2013 súd zohľadnil výdavky oboch rodičov, ich majetkové pomery a tiež prihliadol na výdavky maloletej v súvislosti so špeciálnou stravou a zvýšenými nákladmi na ošatenie, poplatky za školu a tiež prihliadol na nástup maloletej na základnú školu a s tým spojené výrazné zvýšenie výdavkov, ako nákup školských potrieb a pomôcok, zabezpečenie krúžkovej činnosti, úhradu za plavecký kurz, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti. Príjem matky sa nezmenil a otcovi sa zvýšil príjem v

priemere o 240,- eur. Súd upravil styk otca s maloletou s prihliadnutím na to, že medzi rodičmi maloletej neustále dochádza ku konfliktom a nedorozumeniam v súvislosti so stykom otca s maloletou. Súd bol toho názoru, že zmena rozhodnutia o úprave styku otca s maloletou je nevyhnutná, keďže obaja rodičia potrebujú určenie pravidiel a termínov stretnutí otca s maloletou. Prihliadol na závery znaleckého posudku a doporučená znalca na pravidelný kontakt s otcom raz týždenne počas pracovného týždňa na 3 hodiny, tiež počas víkendov, prázdnin a sviatkov. V konaní bolo preukázané, že dieťa odmieta otca, pri stretnutiach dochádza neustále ku konfliktom medzi rodičmi a matkin postoj sa zmenil len na krátku dobu v priebehu konania a neskôr opäť vznikali konflikty. Súd upravil styk otca s maloletou po dobu 3 mesiacov na doporučenie znalkyne v akreditovanom zariadení v priebehu týždňa na 2 hodiny s tým, že súčasne styk upravil aj na každý nepárny víkend v mesiaci len v sobotu na dobu troch mesiacov za účelom odbornej pomoci pri stretnutiach a usmernenia dieťaťa a otca s tým, že matka je povinná zabezpečiť účasť dieťaťa na stretnutí, pričom je potrebné dať do pozornosti obom rodičom, že majú právo požiadať príslušné zariadenie o odborné poradenstvo. Súd upravil styk otca s maloletou bez prítomnosti matky s prihliadnutím na skutočnosť, že maloletá I. je vo veku, kedy je schopná byť s otcom, ak sa stretnutia budú realizovať v zariadení, bude pripravená po psychickej stránke a dieťaťu i otcovi bude poskytnutá doba na vytvorenie vzťahu a nadobudnutie istoty. Vo zvyšnej časti súd návrh otca aj matky zamietol a zastavil konanie v časti na základe späťvzatia návrhu zo strany otca podľa § 96 O.s.p. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu a o trovách konania štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie matka, ktorá žiadala rozsudok v napadnutej časti zmeniť alebo zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Odvolanie podala proti výroku o zvýšení výživného na maloletú a tiež zročnému výživnému a oprávnenie otca stretávať sa s maloletou za asistencie psychológa v Slovenskom výbore pre Unicef a úpravu styku otca s maloletou po uplynutí troch mesiacov. V odvolaní matka uviedla, že žiadala zvýšiť výživné na sumu 250,- eur mesačne, návrhom zo dňa 12.12.2011 a z dôvodu, že maloletá nastúpila na základnú školu a tiež vzhľadom na dlhé obdobie súdneho konania a dokazovania, kedy došlo k výraznej zmene pomerov, žiadala zvýšiť výživné od 1.9.2013 na sumu 300,- eur mesačne. S rozhodnutím prvostupňového súdu nesúhlasila a žiadala, aby súd vyhovel jej návrhu v celom rozsahu. Uviedla, že v čase poslednej úpravy výživného bola určená výška výživného v sume 5.000,- Sk, v tom čase mala maloletá 1 rok a návrh na zvýšenie výživného podala v čase, keď maloletá navštevovala materskú školu a mala zdravotné problémy, diagnostikovanú poruchu súvisiacu so štiepením laktózy, čo malo výrazný vplyv na jej výdavky. Maloletej zabezpečovala diétny stravovací režim a bola nútená pripravovať denne doma stravu, ktorú nosila do predškolského zariadenia. Maloletá tiež bola evidovaná v ortopedickej ambulancii z dôvodu problémov pri chôdzi a nosí špeciálnu ortopedickú obuv, na ktorú čiastočne prispieva poisťovňa. Dokazovaním bolo preukázané, že otcov mesačný príjem sa výrazne zvýšil, nakoľko jeho priemerný mesačný príjem za rok 2011 už dosahoval 885,- eur, čo je nárast o viac ako 200,- eur mesačne a zároveň nadobudol v roku 2010 do svojho výlučného vlastníctva byt. Maloletá od septembra 2013 nastúpila na riadnu školskú dochádzku, s čím súvisia zvýšené náklady a v tomto období v roku 2013 otec dosahoval príjem 1.170,- eur mesačne, čo je nárast o viac ako 40 % mesačného príjmu oproti úprave v roku 2008. Namietala, že súd sa nezaoberal dostatočne jej návrhom, aby bola otcovi uložená povinnosť platiť výživné do 15. dňa v mesiaci vopred a nie v danom mesiaci. Súčasne matka odvolaním napadla aj výrok o zročnom výživnom, keď žiadala, aby bolo zvýšené výživné na maloletú a zmenený rozsudok prvostupňového súdu v zmysle jej odvolania. Nesúhlasila so splácaním zročného výživného tak, ako to rozhodol prvostupňový súd, vzhľadom na dlhé obdobie, za ktoré súd rozhodoval a preto žiadala, aby odvolací súd povolil otcovi splácať vyčíslené zročné výživné v dvoch až troch splátkach. Matka nesúhlasila tiež s rozhodnutím súdu o úprave styku, pokiaľ ide o stretávanie sa s maloletou, každý pondelok v mesiaci od 15.00 hod. do 18.00 hod. za asistencie psychológa v Slovenskom výbore pre Unicef, Námestie SNP č. 13, Bratislava, po dobu troch mesiacov bez prítomnosti matky s tým, že matka zabezpečí účasť dieťaťa na stretnutí v zariadení v čase určenom a každý nepárny víkend v mesiaci v sobotu od 13.00 hod. do 18.00 hod. po dobu troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku. Matka uviedla, že v podstate sa stotožňuje s rozhodnutím prvostupňového súdu v tom smere, že je v prospech maloletej styk za asistencie psychológa, ale má záujem o zmenu rozhodnutia v časti, ktorá sa dotýka matky a to, že matka zabezpečí účasť dieťaťa od 15.00 hod. vzhľadom k tomu, že nestihne zabezpečiť prítomnosť dieťaťa a má problémy pri pravidelnom predčasnom uvoľňovaní zo zamestnania a preto žiada o úpravu styku každý pondelok v mesiaci od 15.30 hod. do 17.30 hod. Odvolanie podala matka aj v časti výroku, ktorý sa týka úpravy styku otca s maloletou po uplynutí troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku a podľa názoru matky 3 mesiace, počas ktorých

sa bude realizovať asistovaný styk otca s maloletou, nie je zárukou toho, že sa vytvorí dostatočne silný vzťah medzi nimi a dôjde k výraznej zmene v správaní maloletej, ktorá v súčasnosti veľmi negatívne znáša stretnutia s otcom. Žiadala, aby súd určil, že otec sa bude stretávať s maloletou vždy za prítomnosti matky a pokiaľ ide o prespávanie maloletej u otca, s týmto nesúhlasí, pretože z doterajšieho dokazovania je zrejmé, že maloletá neprimerane reaguje na dlhšie stretávanie sa s otcom, je nepokojná, pomočuje sa a svoje pocity sama opísala na vyšetrení pred detskou psychiatričkou. Tvrdila, že súd pochybil, keď na tieto skutočnosti neprihliadol a nezohľadnil správy z lekárskeho vyšetrení u pedopsychiatra, z ktorých jednoznačne vyplýva, že pedopsychiater nedoporučuje prespať maloletej u otca. Súd tiež nezohľadnil správu školy zo dňa 8.9.2014, ktorá neodporučila, aby dochádzalo k prevzatiu dieťaťa v školskom zariadení v družine a predišlo by sa tak stresovým situáciám. Matka tiež nesúhlasila s úpravou styku počas letných prázdnin, kedy stretnutie otca trvá 15 po sebe nasledujúcich dní, čo je vzhľadom na súčasný nepriaznivý vzťah maloletej k otcovi mimoriadne dlhá doba a táto úprava nie je v prospech maloletej. Matka žiadala rozhodnúť v zmysle podaného odvolania.

Proti výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o vyživovacej povinnosti podal odvolanie otec maloletej, ktorý žiadal výživné znížiť a poukázal na to, že okresný súd neprihliadol dostatočne na jeho námietky o dôvodnosti a potrebe matkou uvádzaných výdavkov na maloletú a tiež na to, že matka odmietla a odmieta jeho príspevky v podobe stravy a iných akýchkoľvek plnení pre maloletú. Tvrdil, že matka mu súčasne bráni stretávať sa maloletou, uhrádzať jej výdavky, starať sa o maloletú, matka potraviny od neho nepreberá, nechá ich na ulici, rozbije ich a pritom dôvodí potrebou zvýšenia výživného z dôvodu zdravotných problémov maloletej. Tiež poukázal na to, že matka tvrdí, že musí maloletej kupovať ortopedickú obuv, ale jemu nedovolí kúpiť pre maloletú topánky. Matka tak bráni otcovi dobrovoľne prispievať na potreby maloletej a to z dôvodu vedomého konania matky, ktorá vyhlásila otcovi, že zariadi, že on bude platiť a ona si bude robiť s peniazmi, čo ona uzná za dobré. Poukázal na to, že má síce vyšší príjem, ale jeho potreby sú vyššie, vzhľadom na jeho pôžičku na byt a iné dôvodné výdavky, ktoré v konaní preukázal. Súd by nemal pri určení výživného prihliadnúť iba na výdavky na maloletú, ktoré otec nemôže ovplyvniť. Ďalej namietal, že súd v priebehu dvoch rokov neurobil žiadne opatrenia k realizácii styku otca s maloletou nariadeným predbežným opatrením a úpravu styku súdom matka neplní. Súd vo veci o výkon rozhodnutia nekoná, hoci podáva stále nové návrhy na pokračovanie v konaní o úpravu styku otca s maloletou tak, ako to určil súd v rozsudku v Slovenskom výbore pre Unicef, z dôvodu potreby stretávania sa s maloletou v prítomnosti psychológov a bez prítomnosti matky a s poukazom na závery znalcov, čo považuje za správne, ako aj úpravu styku otca s maloletou.

Kolízny opatrovník ustanovený Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, žiadal rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť a poukázal na svoje predchádzajúce vyjadrenia v predmetnej veci.

Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je vecne správny a odvolanie matky a otca nie je dôvodné.

Zmenu pomerov možno vymedziť ako zmenu rozhodujúcich kritérií v porovnaní so skutkovým stavom existujúcim v čase predchádzajúcom rozhodnutiu súdu. K zmene pomerov môže dôjsť na strane oprávneného, povinného alebo na oboch stranách. Podľa okolností konkrétneho prípadu môže ísť o subjektívne ako aj objektívne skutočnosti, o zmenu v oblasti príjmových pomerov, výdavkov a celkových majetkových pomerov. V praxi sa najčastejšie uplatňujú dôvody ako zmena potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechod medzi jednotlivými stupňami školského systému, zmena zdravotných pomerov, strata zamestnania na strane povinného rodiča, dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti a podobne.

V danej veci okresný súd pri určení výšky výživného prihliadol na zmenu pomerov, ktorá nastala od predchádzajúcej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č.k. 52C 33/2008-57 zo dňa 9.4.2008 a skúmal dôvodnosť návrhu matky maloletej na zvýšenie výživného, ktorý odôvodnila tým, že došlo k zmene pomerov na strane maloletej a to v dôsledku vyššieho veku, keď pri poslednej úprave výživného mala maloletá jeden rok a v súčasnej dobe má sedem rokov a preto za toto obdobie došlo k zvýšeniu nákladov na výživu maloletej v súvislosti so zdravotným stavom (náklady na stravovanie maloletej v súvislosti s diagnostikovanou poruchou súvisiacou so štiepením laktózy a náklady na špeciálnu ortopedickú obuv) a celkovým fyzickým a psychickým vývojom. Došlo k zvýšeniu príjmu

na strane matky maloletej, ktorá v predchádzajúcom období bola na materskej dovolenke, poberala rodičovský príspevok a v súčasnej dobe je zamestnaná a má príjem z pracovnej činnosti a tiež došlo k podstatne vyššiemu príjmu na strane otca maloletej. Matka vlastné bývanie nemá, žije s maloletou v byte, ktorý patrí jej otcovi a musí uhrádzať náklady na bývanie v celom rozsahu, nevlastní žiaden majetok, okrem motorového vozidla. Otec je vlastníkom dvojizbového bytu, na ktorý uhrádza úver vo výške 265,- eur mesačne, okrem toho spláca pôžičku čerpanú v sume 10.000,- eur s mesačnou splátkou 100,- eur, ďalšiu pôžičku čerpanú v sume 120.000,- Sk s mesačnou splátkou 50,- eur, ďalšiu pôžičku s mesačnou splátkou vo výške 100,- eur a ďalšiu pôžičku s mesačnou splátkou 42,- eur.

Súd prvého stupňa správne dospel k záveru, že došlo k zmene pomerov na strane maloletej, ktorá nastúpila na základnú školu, čo odôvodňuje v zmysle ustanovenia § 78 Zákona o rodine zmenu súdneho rozhodnutia, ktorým bola určená predchádzajúca vyživovacia povinnosť na maloletú. Zmena pomerov predpokladaná ustanovením § 78 Zákona o rodine vzniká už nástupom na základnú školu, čím dochádza k zvýšeniu nákladov na maloletú, keď náklady na výživu a východu na maloleté dieťa v súvislosti s nástupom na základný stupeň školského systému sú iné a to najmä v oblasti nákladov na vzdelanie, na školské potreby, športové potreby, ošatenie, mimoškolskú činnosť a podobne a preto jednoznačne dochádza k zvyšovaniu nákladov u maloletej, keď predtým chodila do materskej školy.

Súd prvého stupňa pri určení výšky výživného vychádzal z ust. § 62 Zákona o rodine, v zmysle ktorého plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov.

Vyživovacia povinnosť zaťažuje oboch rodičov, bez ohľadu na to, či sa dieťa narodilo v manželstve. Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť. Vychádza z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z rodičov. Kritériá na strane rodičov sa posudzujú vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane oprávneného dieťaťa. Ide o osobné právo každého dieťaťa, preto súd vymedzuje vyživovaciu povinnosť voči každému dieťaťu osobitne na základe jeho individuálnych potrieb. Odôvodnenosť potrieb vyjadruje požiadavku, aby plnením vyživovacej povinnosti boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať. Miera potrieb dieťaťa je rôzna. Závisí od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, schopnosti, zdravotného stavu, záujmov, nadania, talentu, vzdelania, od formy budúcej prípravy na povolanie. Nemožno dospieť k všeobecne platnému záveru, ide o individuálnu fyzickú a duševnú vyspelosť toho - ktorého dieťaťa, potreby detí v tom istom veku sa môžu odlišovať, súčasne závisí od schopností a možností rodičov.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Pre komplexnosť posúdenia majetkových pomerov povinného sú predmetom dokazovania aj pasíva, ako rôzne formy úverov, pôžičiek, nájmu a podobne. Aj tu treba vychádzať z priority vyživovacej povinnosti a posudzovať ich z hľadiska potenciality. Na zadĺženie povinného rodiča z dôvodov, ktoré nie sú nevyhnuté, resp. súvisia so zaobstaraním nadštandardnej hodnoty súd pri ustálení majetkových pomerov nebude prihliadať. Ide napríklad o kúpu motorového vozidla, chaty, exkluzívnej dovolenky a podobne. V danom prípade otec maloletých detí preukázal, že si pre potreby zabezpečenia bývania zobral úver na kúpu bytu. V tomto prípade ide o potreby pre zabezpečenie bývania a preto takýto úver je potrebný a dôvodný. Na vynaloženie finančných prostriedkov na splátku úveru na byt súd nemôže prihliadať ako na výdavky povinného rodiča, pre ktoré nemôže platiť výživné, lebo nemá dostatok finančných prostriedkov, pretože na druhej strane zase jeho majetok sa zhodnotí o zakúpenú vec, teda nadobudne určité vlastníctvo. Splácaním úverov a pôžičiek nie je možné odôvodňovať neschopnosť rodiča plniť si zákonnú vyživovaciu povinnosť v potrebnom rozsahu, pretože platenie výživného je prvoradá povinnosť rodiča, aj na vlastný úkor. Priorita vyživovacej povinnosti rodiča upravená v § 62 ods. 5 Zákona o rodine je daná záujmom dieťaťa chráneným príslušnými medzinárodnými dohovormi. Odvolací súd tiež považuje za potrebné zdôrazniť, že výživné je prednostnou pohľadávkou a každý rodič je povinný predovšetkým zabezpečiť výživu svojich detí a až následne má právo použiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie vlastných potrieb. Zároveň je však povinnosťou každého rodiča venovať všetky svoje schopnosti dôslednému zabezpečeniu výživy svojich detí.

Odvolací súd dáva otcovi maloletej do pozornosti skutočnosť, že je jeho zákonnou povinnosťou vyvinúť maximálne úsilie na dosiahnutie zárobku z pracovnej činnosti a tým zabezpečiť výživu svojho dieťaťa, ktorá ako už odvolací súd uviedol vyššie, je prednostnou pohľadávkou. Pokiaľ sa otec rozhodol čerpať úver a tiež viaceré pôžičky, táto skutočnosť nemôže byť na úkor výšky jeho vyživovacej povinnosti.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým súd zvýšil vyživovaciu povinnosť na maloletú a neprihliadol na úver a pôžičky otca, ako na povinnosť, pre ktorú nemôže (ako otec tvrdil) plniť svoju vyživovaciu povinnosť v potrebnom rozsahu, je preto vecne správne.

Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia, ktorým upravil styk otca s maloletou, poukázal na príslušné ustanovenia Zákona o rodine a Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorých dieťa má právo na oboch rodičov, má právo vyrastať v zdravom prostredí, má právo na lásku a porozumenie oboch rodičov, u ktorých bude mať vždy oporu a možnosť obrátiť sa na nich v budúcnosti aj v čase, keď bude plnoleté a dospelé. Súd zdôraznil, že len vzájomnou komunikáciou, využitím poradenstva a odosobnením sa od negatívnych spomienok z minulosti, najmä zo strany matky v čase, kedy maloletú otcovi odovzdáva, môže nastaviť pokojnú a priateľnú atmosféru a radosť i. na stretnutia s otcom. Podľa názoru súdu je absolútne neprijateľné, aby matka dieťa v predškolskom veku pripravovala do budúcnosti tak, že školské povinnosti a program budú zárukou, že sa nebude musieť maloletá stretávať s otcom. Okresný súd vychádzal z vyjadrenia znalkyne, ktorá bola v konaní ustanovená a ktorá dospela k názoru, že negatívny vzťah k otcovi nenadobudla maloletá z kontaktu s otcom, ale dieťa sa len snaží vyhýbať otcovi, keďže nechce ublížiť matke.

Odvolačný súd v súvislosti so správnym posúdením danej veci a rozhodnutím o úprave styku otca s maloletou, poukazuje na ustanovenie § 25 ods. 4 Zákona o rodine, podľa ktorého, ak jeden z rodičov opakovane, bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom, upravený podľa ods. 1 alebo 2, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

Medzinárodné pramene práva, európska judikatúra, ako aj slovenský Zákon o rodine už úplne jednoznačným spôsobom zmenili svoj postoj k postaveniu rodičov pri realizácii výkonu ich rodičovských práv a povinností. Pokiaľ rodič má záujem rovnocenne sa podieľať na výchove dieťaťa a nespráva sa spôsobom, ktorý by odôvodňoval zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, potom je súd povinný využiť všetky zákonné prostriedky na to, aby mu jeho právo priznal a zabezpečil jeho riadnu realizáciu. Pri rozhodovaní o akejkoľvek otázke súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností, treba aplikovať povinnosti, ktoré štátu vyplývajú z pozitívneho záväzku v rodinnoprávnych vzťahoch. Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom. Akékoľvek prisvojovanie si práva na rozhodovanie o tom čo je, alebo nie je najlepším záujmom spoločného dieťaťa len jedným z rodičov je dôvodom jednak na využitie procesných prostriedkov na zmenu tohto nesprávneho postoja.

Právo rodiča vychovávať svoje dieťa a starať sa oň zaručuje Ústava Slovenskej republiky v článku 41. Na rovnakom mieste tiež zaručuje dieťaťu právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Podobne Dohovor o právach dieťaťa ukladá zmluvným štátom povinnosť vynaložiť všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že sú to obaja rodičia, ktorí majú spoločnú a rovnakú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa, pričom zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa.

Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú aj do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý vo viacerých svojich rozhodnutiach konštatoval, že je v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov a najmä, že dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča.

Súdna úprava stretávania sa s dieťaťom zaručuje oprávnenej osobe právo vidieť dieťa, právo na prístup k dieťaťu, právo určiť miesto a spôsob trávenia času počas stretávania, právo výchovne na dieťa počas tohto času pôsobiť a právo na náhradu za čas stretávania, ktorý sa nerealizoval z dôvodu, ktorý nespočívali v osobe oprávneného. Základným pravidlom, z ktorého je potrebné vychádzať je, že každý z rodičov má zásadne právo stráviť s dieťaťom polovicu jeho voľného času. Toto pravidlo sa uplatňuje len vtedy, ak sa rodičia nedohodnú na styku inak a ak oprávnený rodič má záujem na styku s dieťaťom v najväčšom možnom rozsahu.

Vo výchove dieťaťa majú rozhodujúcu úlohu rodičia, obsahom ich práva vychovávať je v prvom rade právo a povinnosť chrániť záujmy dieťaťa, ďalej tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba, resp. určiť miesto jeho pobytu a právo osobne sa o dieťa starať. Právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. Zásahy do práva rodiča mať dieťa u seba možno teda vykonať len na základe zákona a rozhodnutím súdu. Okrem násilných zásahov do práva rodiča mať dieťa u seba (väzba rodiča, alebo dieťaťa, ochranná výchova, výchovné opatrenie, náhradná starostlivosť) sa toto opatrenie redukuje tiež fakticky v dôsledku skutočnosti, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú.

Pretože obom rodičom patrí výkon rodičovských práv a povinností v rovnakej miere a dieťa nemôže byť súčasne členom dvoch domácností, je v takomto prípade nevyhnutné aj právne rozhodnúť, ktorému z rodičov zostane toto právo zachované v plnej miere a dieťa mu bude zverené do osobnej starostlivosti a ktorému z rodičov sa právo osobne sa o dieťa starať odoberie a vznikne mu úplne nové právo a to právo styku s dieťaťom. Právo styku bude tomuto rodičovi poskytovať priestor na to, aby zabezpečoval výchovu dieťaťa tak, ako mu to ukladá Zákon o rodine.

Odvolačný súd zastáva názor, že rozhodnutie okresného súdu o úprave styku otca s maloletou je správne a v záujme maloletej. Nedostatok vo výchove dieťaťa je spôsobený konaním matky, čo vyplýva zo znaleckého posudku v konaní ustanovenej znalkyne, ktorá dospela k názoru, že negatívny vzťah k otcovi nenadobudla maloletá z kontaktu s otcom, ale dieťa sa len snaží vyhýbať otcovi, keďže nechce ublížiť matke.

Na psychiku dieťaťa veľmi pôsobí nekomunikatívnosť rodičov pri jeho odovzdávaní. Jedná sa o výrazne nežiadajúci jav pre osobnostný vývoj aj duševné zdravie maloletého dieťaťa. Je preto treba v záujme dieťaťa tento negatívny stav zmeniť. Osobná starostlivosť o dieťa predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť spolu komunikovať a spolupracovať a najmä nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov. Jedným z určujúcich faktorov pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti je schopnosť rodiča spolupracovať s druhým rodičom pri výchove dieťaťa. Ak táto spolupráca a komunikácia nie je bez zjavného dôvodu naplnená, je rodič výchovne nespôsobilý.

Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa dospel k záveru, že v danom prípade je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov, teda rodičov maloletej tak, že je potrebné upraviť styk otca s maloletou, keďže matka právo otca na rodičovskú výchovu a starostlivosť dobrovoľne nerešpektuje a styk s maloletou mu neumožňuje.

V odvolacom konaní nie je možné zaoberať sa námietkou otca, že príslušný súd nerieši jeho opakované návrhy na výkon rozhodnutia o úprave styku s maloletou, ktorý matka otcovi neumožňuje. Predmetom tohto konania je úprava práv a povinností rodičov k maloletej a nie výkon predchádzajúcich právoplatných a vykonateľných rozhodnutí súdu. Touto námietkou otca sa preto odvolací súd nemohol zaoberať. Pokiaľ však matka naďalej nebude rešpektovať rozhodnutie súdu, a jej konanie bude v rozpore so záujmom maloletej, je možné zvoliť postup podľa ustanovenia § 25 ods. 4 Zákona o rodine, podľa ktorého, ak jeden z rodičov opakovane, bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom, upravený podľa ods. 1 alebo 2, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

Odvolačný súd prihliadol aj na námietky matky v podanom odvolaní, že pedopsychiater nedoporučuje prespanie maloletej u otca a tiež, že matka nesúhlasí s úpravou styku počas letných prázdnin, kedy stretnutie u otca trvá 15 po sebe nasledujúcich dní, čo je vzhľadom na súčasný nepriaznivý vzťah maloletej k otcovi mimoriadne dlhá doba a tiež, že táto úprava nie je v prospech maloletej. S prihliadnutím na námietky matky, odvolací súd zastáva názor, že tvrdenie matky je v rozpore so záverom znalkyne, na ktorý odvolací súd už poukázal vyššie, že negatívny vzťah k otcovi nenadobudla maloletá z kontaktu s otcom, ale dieťa sa len snaží vyhýbať otcovi, keďže nechce ublížiť matke. Za danej situácie preto nemožno prisvedčiť tvrdeniu matky, že úprava styku otca s maloletou v napadnutom rozsudku, nie je v záujme maloletej. Práve naopak, v záujme maloletej je, aby udržovala rodinné vzťahy s odlúčeným rodičom a aby dostala príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča.

Odvolačný súd preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. O trovách konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.